

**PRZEDMIOTOWE
WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z PRZEDMIOTU BIZNES I ZARZĄDZANIE
W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM
IM. PIOTRA WYSOCKIEGO W WARCE**

dla klas I, II i III

Nauczyciele:
Katarzyna Krawczyk
Paulina Uteszewa

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Uczeń otrzymuje oceny za realizację wymagań edukacyjnych, które zostały określone i podane na początku roku szkolnego przez nauczyciela. Przedmiotem oceny są: kompetencje edukacyjne (wiadomości i umiejętności ucznia) oraz postawa, tj. aktywność na zajęciach lekcyjnych, pilność, systematyczność (przygotowywanie się do każdej lekcji), posiadanie podręcznika na lekcji, prowadzenie zeszytu przedmiotowego, a także umiejętności kluczowe zawarte w podstawie programowej, tj. planowanie, organizowanie i ocenianie własnego uczenia się, skuteczne komunikowanie się, efektywne współdziałanie w zespole, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy, sprawne posługiwanie się informacją, umiejętność stosowania teorii w praktyce.

FORMY PRACY UCZNIĄ PODLEGAJĄCE OCENIE

Uczeń w ciągu roku szkolnego otrzymuje oceny z:

- **wypowiedzi ustnej**, polegającej na sprawdzeniu wiedzy w zakresie rozumienia problemu i związków przyczynowo - skutkowych jej zastosowania;
- **kartkówek**, sprawdzających wiedzę i umiejętności z trzech ostatnich tematów lekcyjnych lub obejmujących wskazany przez nauczyciela zakres materiału, mających charakter pisemny
- **sprawdzianów** zapowiedzianych z minimum tygodniowym wyprzedzeniem, z zadaniami otwartymi i/lub zamkniętymi, odnoszącymi się do sprawdzenia zarówno wiedzy jak i umiejętności;
- **projektów, prezentacji** wykonywanych przez ucznia samodzielnie lub zespołowo;
- **ćwiczenia na lekcji**;

Wszystkie pozostałe wymagania, które nie zostały ujęte w tym dokumencie, reguluje statut Szkoły.

SKALA OCEN

Oceny bieżące oraz klasyfikacyjne oceny śródroczne i roczne ustala się w stopniach według następującej skali:

- 1) Stopień **celujący 6**
- 2) Stopień **bardzo dobry 5**
- 3) Stopień **dobry 4**
- 4) Stopień **dostateczny 3**
- 5) Stopień **dopuszczający 2**
- 6) Stopień **niedostateczny 1.**

W przypadku prac pisemnych ustala się następującą skalę przeliczania wyników na oceny:

Skala	Ocena
0 – 35 %	niedostateczny
36 – 44 %	niedostateczny plus
45 – 49 %	dopuszczający
50– 54 %	dopuszczający plus
55 – 68 %	dostateczny
69 – 74 %	dostateczny plus
75 – 83 %	dobry
84 – 88 %	dobry plus
89 – 93 %	bardzo dobry
94 – 97 %	bardzo dobry plus
98 – 100%	celujący

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA

ocena	Umiejętności i aktywność	wiedza
celujący	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · inicjuje dyskusje na określony temat; · przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć; · systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się nimi z grupą; · odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych działań; · wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień · argumentuje własne poglądy, swobodnie i bezbłędnie posługując się zdobytą wiedzą · odnosi sukcesy w rywalizacji pozaszkolnej/pozalekcyjnej w konkursach, których tematyka pokrywa się z treściami kształcenia realizowanymi na zajęciach przedmiotu biznes i zarządzanie; · uczestniczy z zaangażowaniem we wszystkich zajęciach; · uzyskał oceny ze wszystkich obowiązkowych sprawdzianów 	<p>Uczeń bezbłędnie opanował wiedzę z zakresu programu nauczania.</p>
bardzo dobry	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł informacji; · samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy postawione przez nauczyciela; · jest aktywny na lekcjach i uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu przedmiotu biznes i zarządzanie (zawody, konkursy) lub zajęciach pozaszkolnych o specyfice zbliżonej do przedmiotu; · bezbłędnie wykonuje zadania, koryguje błędy kolegów, odpowiednio 	<p>Uczeń opanował wszystkie treści programu i sprawnie wykorzystuje wiedzę z innych przedmiotów do wykonywania zadań z zakresu przedmiotu biznes i zarządzanie.</p>

	<p>wykorzystuje sprzęt i środki dydaktyczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> · sprawnie wyszukuje w różnych źródłach informacje o sposobach alternatywnego działania; · umie pokierować grupą rówieśników; · uzyskał oceny ze wszystkich obowiązkowych sprawdzianów; 	
dobry	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · samodzielnie korzysta ze wskazanych źródeł informacji; · poprawnie rozumie w kategoriach przyczynowo -skutkowych; · samodzielnie wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu złożoności; · podejmuje wybrane zadania dodatkowe; · jest aktywny na lekcjach; · poprawnie wykonuje działania, umie dobrać sprzęt i środki do rodzaju zadania; · uzyskał oceny ze wszystkich obowiązkowych sprawdzianów 	Uczeń opanował wszystkie podstawowe treści programu i umie w miarę swobodnie się nimi posługiwać.
dostateczny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · pod kierunkiem nauczyciela wykorzystuje podstawowe źródła informacji; · samodzielnie wykonuje proste zadania w trakcie zajęć; · przejawia przeciętną aktywność; · uzyskał oceny ze wszystkich obowiązkowych sprawdzianów 	Uczeń opanował podstawowe treści programu.
dopuszczający	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · z pomocą nauczyciela wykonuje proste zadania; · opanował najbardziej elementarne umiejętności z zakresu przedmiotu 	Uczeń ma braki w wiedzy, które jednak nie uniemożliwiają dalszej edukacji i mogą zostać usunięte.
niedostateczny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> · nie potrafi wykonać najprostszych poleceń, wymagających zastosowania elementarnych umiejętności 	Uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA

Wymagania edukacyjne *Krok w biznes i zarządzanie 1. Zakres podstawowy (klasa 1)*

Wymagania na poszczególne oceny				
ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń:	ocena dobra Uczeń:	ocena bardzo dobra	ocena celująca Uczeń:
I. Osoba przedsiębiorcza				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość, • wyjaśnia różnice między komunikacją społeczną a komunikacją interpersonalną, • odróżnia komunikację werbalną od komunikacji niewerbalnej, • wyjaśnia, na czym polega wywieranie wpływu na ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej, • identyfikuje elementy, które składają się na kompetencje osoby przedsiębiorczej, • wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne i podaje ich przykłady, • wymienia techniki pozytywnego wywierania wpływu na ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje swoje mocne i słabe strony, a następnie posiadane cechy osoby przedsiębiorczej, • określa własne kompetencje przedsiębiorcze, • określa, jakie znaczenie ma umiejętność komunikacji jako element kompetencji przedsiębiorczych, • wymienia zasady skutecznych negocjacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa związek między zachowaniami osoby przedsiębiorczej a szansami, które stwarza jej gospodarka rynkowa, • rozpoznaje wybrane techniki manipulacji i stosuje sposoby obrony przed manipulacją, 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje plan rozwoju własnych kompetencji przedsiębiorczych,
II. Podejmowanie decyzji, praca zespołowa i kreatywne myślenie				

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega zarządzanie czasem, • wyjaśnia znaczenie pracy zespołowej, • wyjaśnia, czym są innowacje, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje etapy podejmowania decyzji, • wyjaśnia, na czym polega kreatywne myślenie i dlaczego pomaga ono w rozpoznawaniu szans rynkowych, • charakteryzuje główne bariery ograniczające kreatywne myślenie, • rozróżnia rodzaje innowacji, • wymienia przykłady źródeł innowacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wybrane metody wspomagające podejmowanie decyzji (np. burzę mózgów), • stosuje wybrane techniki pobudzające kreatywność, • wyjaśnia na podstawie wybranych przykładów, jak innowacje wpływają na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw, 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wybrane techniki zarządzania czasem (m.in. planuje zadania z uwzględnieniem swoich ról życiowych), • rozpoznaje i omawia bariery oraz problemy w tworzeniu i funkcjonowaniu zespołów, 	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje jako lider pracę hipotetycznego zespołu,
--	---	---	--	---

III. Zarządzanie projektami

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę projektu, wymienia przykładowe cechy lidera zespołu projektowego, • wymienia możliwe źródła finansowania projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki decydujące o dobrej organizacji pracy zespołu, wymienia i charakteryzuje role w projekcie, 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje cele projektu za pomocą metody SMART, • określa i charakteryzuje poszczególne etapy projektu na wybranym przykładzie, 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje strukturę prac projektowych, w tym określa zadania projektowe, określa zadania i role poszczególnych członków zespołu na przykładzie wybranego projektu, • przygotowuje harmonogram i prosty budżet projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> • weryfikuje na wybranym przykładzie harmonogram i budżet projektu oraz wprowadza konieczne zmiany w harmonogramie i budżecie, • identyfikuje główne problemy oraz ryzyka pojawiające się podczas realizacji projektu, a następnie dokonuje ich analizy w sprawozdaniu cząstkowym, • przygotowuje sprawozdanie z realizacji wybranego projektu,
---	--	--	---	---

IV. Gospodarka rynkowa

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega rozwój społeczno-gospodarczy, • wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu gospodarczego w życiu codziennym, • wymienia filary gospodarki rynkowej i je charakteryzuje, • wyjaśnia, czym są budżet państwa, nadwyżka budżetowa, deficyt budżetowy i dług publiczny, • wyjaśnia, czym jest rynek i jakie pełni funkcje w gospodarce, • wyjaśnia, na czym polega prawo popytu i prawo podaży, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>konsument, gwarancja, reklamacja, zakupy na odległość,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej, • wykazuje zalety gospodarki rynkowej, • analizuje dochody i wydatki budżetu państwa i przykładowej jednostki samorządu terytorialnego, • klasyfikuje rodzaje rynków według wybranych kryteriów, • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość popytu, • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość podaży, • wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (PKB, inflację, zatrudnienie, bezrobocie), • wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki, • wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą), • wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego, • wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji, • określa, czym jest patriotyzm zakupowy oraz jakie są jego przejawy w życiu codziennym, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, • analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu, • podaje różnice między reklamacją niezgodności towaru z umową a gwarancją, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje negatywne skutki ograniczonej konkurencji i potrzebę przeciwdziałania jej, • wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej, • sporządza przykładową reklamację,
---	---	---	--	--

IV. Finanse osobiste

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest pieniądz, • wyjaśnia, czym jest postawa wobec pieniędzy, • wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>podatki, osoba fizyczna, osoba prawna,</i> • wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, • wyjaśnia, kto i od czego płaci podatek PIT, • definiuje dochód, przychód i kwotę wolną od podatku. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy pieniądza, • rozróżnia wybrane typy postaw ludzi wobec pieniędzy, • wymienia zalety i wady wybranych typów postaw ludzi wobec pieniędzy, • określa podstawowe kategorie dochodów i wydatków gospodarstwa domowego, • określa i omawia funkcje podatków, • przedstawia sposoby obliczania podatku PIT. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcje i formy pieniądza, • wyjaśnia zjawisko inflacji, • określa własną postawę wobec pieniędzy, • wyjaśnia, czym jest dojrzałość finansowa, • omawia praktyczne sposoby zarządzania budżetem domowym, • wymienia i opisuje podatki opłacane przez członków gospodarstwa domowego, • dobiera sposób rozliczeń podatku PIT i ulgi możliwe do zastosowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obieg pieniądza w gospodarce, • podaje przyczyny i skutki inflacji, • charakteryzuje poziomy dojrzałości finansowej, • formułuje rady dotyczące unikania spirali zadłużenia oraz możliwości wyjścia z niej, • charakteryzuje rolę podatku VAT. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sposoby przeciwdziałania inflacji, • wyjaśnia, czym jest inteligencja finansowa, • omawia wpływ podatków na funkcjonowanie gospodarki, przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.
---	---	--	---	--

Wymagania edukacyjne *Krok w biznes i zarządzanie 2. Zakres podstawowy (klasa 2)*

Wymagania na poszczególne oceny					
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca	
I. Usługi finansowe i ubezpieczenia społeczne					

<ul style="list-style-type: none"> dokonyje podziału instytucji rynku finansowego w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>limit debetowy</i>, <i>kapitalizacja odsetek</i>, <i>karta płatnicza</i>, <i>gwarancja depozytów</i>, wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych, wymienia i rozumie podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej, wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kredyt</i>, <i>kredyt konsumencki</i>, <i>rzeczywista roczna stopa oprocentowania</i>, <i>pożyczka</i>, <i>zastaw hipoteczny</i>, <i>zdolność kredytowa</i>, identyfikuje rodzaje kredytów według różnych kryteriów, wymienia zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu z systemów 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia międzysektorowe instytucje rynku finansowego w Polsce, rozdziela rodzaje kont osobistych, porównuje oferty wybranych usług bankowych, omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego, wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki, podaje różnice między kredytem a pożyczką, porównuje oferty banków i pozabankowych instytucji pożyczkowych w zakresie kredytów i pożyczek, wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń według różnych kryteriów, porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie ubezpieczenia nieruchomości, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje, • identyfikuje rodzaje kart płatniczych, wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty, z uwzględnieniem realnej stopy procentowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie, wskazuje rolę Biura Informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów, wyjaśnia relację zakresu ochrony i sumy ubezpieczenia do wysokości składki, • charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia społeczne i zdrowotne), wymienia i charakteryzuje wybrane rodzaje ubezpieczeń osobowych, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów, wyjaśnia konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przykładową umowę pożyczki,
--	--	--	--	---

<p>elektronicznych związanych kredytami,</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie,• wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ubezpieczyciel, ubezpieczony, polisa ubezpieczeniowa, ogólne warunki ubezpieczenia, suma ubezpieczenia,</i>• wymienia i rozumie zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu z elektronicznych usług ubezpieczeniowych,• wymienia sposoby oszczędzania na emeryturę,				
--	--	--	--	--

II. Oszczędzanie i inwestowanie
--

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>inwestowanie, oszczędzanie, finansowy, wartościowe, akcje,</i> • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>makler, indeks giełdowy, ceduła giełdowa, hossa, bessa,</i> • wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce, • określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego, • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny,</i> • wymienia i charakteryzuje postawy oszczędzających i inwestorów, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje rodzaje inwestycji według różnych kryteriów (przedmiot inwestycji, podmiot inwestowania), • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW, • wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat, • charakteryzuje prawdziwego inwestora, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe, • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych, • analizuje tabele z informacjami giełdowymi, wyjaśnia mechanizm inwestowania w akcje na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie GWP, • wyjaśnia wagę podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie, • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji, • definiuje inwestowanie spekulacyjne w inwestycje alternatywne, • wykazuje różnice między inwestowaniem a hazardem, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zależność między czasem i ryzykiem a zyskiem z inwestycji, • wyjaśnia, dlaczego ważne jest korzystanie z wiarygodnych informacji przed podjęciem decyzji finansowych, • omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie, • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka i wysokości potencjalnych zysków w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania, • opisuje sposoby zachowania w sytuacji straty i zysku, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę giełdy w gospodarce, • przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i inwestowania, • ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym i formułuje rekomendacje, co zrobić, żeby nie paść ofiarą nieuczciwych praktyk,
--	---	--	---	--

III. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy

<ul style="list-style-type: none"> definiuje planowanie własnej kariery zawodowej, wyjaśnia, czym są kompetencje zawodowe i kompetencje edukacyjne, wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy, wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy, wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass), wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego, definiuje rozmowę kwalifikacyjną, wymienia i charakteryzuje zasady rozmowy kwalifikacyjnej, definiuje różnice pomiędzy zatrudnieniem a samozatrudnieniem oraz podaje ich zalety i wady, wymienia rodzaje umów o pracę, wymienia formy rozwiązania umowy o pracę, 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje swoje cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART, wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe, najczęstsze oczekiwania pracodawców), wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych, eksponuje swoje zalety, wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej, wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracowników (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy, charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania, wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przykładowe kariery zawodowe znanych ludzi, rozpoznaje i ocenia własne kompetencje, uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy, przygotowuje dokumenty aplikacyjne związane z ubieganiem się o pracę, dokonuje autoprezentacji podczas symulowanej rozmowy kwalifikacyjnej, wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mu, wymienia zasady etycznego pracownika (kodeks etyczny), 	<ul style="list-style-type: none"> planuje swoją karierę zawodową, wyróżniając jej etapy, porównuje swoje kompetencje z oczekiwaniami pracodawców celem oceny własnych szans i zagrożeń na rynku pracy, charakteryzuje trudności, z którymi borykają się osoby bezrobotne poszukujące pracy, koryguje swoje wystąpienie na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej, wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto a wynagrodzeniem netto, wymienia konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca, 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej adekwatny do planu kariery zawodowej, analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę, analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich zalety i wady z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy,
---	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> wymienia umowy cywilnoprawne (umowę-zlecenie, umowę o dzieło), rozdziela zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracownika, 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje, czym jest mobbing, 			
IV. Przedsiębiorstwo				

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>styl kierowania, motywowanie, efekt synergii,</i> • wymienia cechy dobrego przywódcy (kierownika lub lidera) zespołu, • wymienia główne sposoby motywowania pracowników, • wymienia sposoby poszukiwania pomysłu na własny biznes, • wyjaśnia, czym jest biznesplan, • definiuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa, • definiuje, czym są 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje elementy oraz przebieg procesu zarządzania, • wymienia i omawia zasady organizacji pracy w przedsiębiorstwie, • wymienia style zarządzania i wyjaśnia, na czym one polegają, • wymienia i opisuje możliwe źródła finansowania działalności gospodarczej, • wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstwa, • wymienia i omawia zasady sporządzania biznesplanu, • wymienia i charakteryzuje elementy biznesplanu, 	<ul style="list-style-type: none"> • dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania i kontrolowania podwładnych, • wyjaśnia, na czym polega kontrolowanie w procesie zarządzania przedsiębiorstwem, • znajduje pomysł na własną działalność gospodarczą na podstawie analizy rynku i doświadczenia innych przedsiębiorców, • wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej, • uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje znaczenie zarządzania w osiąganiu celów przedsiębiorstwa, • dokonuje oceny pomysłu na własną działalność gospodarczą pod względem innowacyjności, • identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa, • wykorzystując metodę SWOT, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje znaczenie ochrony własności intelektualnej w prowadzonej działalności, • dokonuje prezentacji koncepcji własnego biznesu i na podstawie komunikatów zwrotnych modyfikuje jej elementy, • dokonuje rachunku zysków i strat, • tworzy i analizuje plan finansowy projektowanego przedsiębiorstwa.
---	--	--	--	---

<p>przychód, koszty i dochód,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>etyka zawodowa</i>, • wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie, • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>korupcja</i>, • definiuje i omawia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje rodzaje kosztów, • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie, • identyfikuje rodzaje korupcji, • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji, • wymienia i charakteryzuje korzyści dla otoczenia wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, • wymienia i charakteryzuje korzyści dla firm wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza w zespole wstępną koncepcję własnego biznesu, • analizuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa, • dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę. 		
---	--	--	--	--

Wymagania edukacyjne *Krok w biznes i zarządzanie 1. Zakres rozszerzony (klasa 2,3)*

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	dopelniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
I. Kompetencje przedsiębiorcze i współpraca z ludźmi				
<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wielowymiarowość pojęcia przedsiębiorczości, • definiuje przedsiębiorczość jako kompetencję kluczową, • wyjaśnia, czym jest komunikacja interpersonalna i wymienia jej typy, • wyjaśnia, czym jest wywieranie wpływu na ludzi, • odróżnia perswazję od manipulacji, • wyjaśnia, czym jest zespół, • wyjaśnia, jakie znaczenie ma zarządzanie czasem, • wyjaśnia, czym jest proces decyzyjny i jakie są jego etapy, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze cechy i umiejętności osoby przedsiębiorczej, • wymienia i omawia składowe kompetencji osoby przedsiębiorczej i zależności między nimi (wiedza, umiejętności i postawy), • omawia przebieg procesu komunikacji interpersonalnej, • wymienia i omawia bariery komunikacyjne, • wymienia i omawia techniki wywierania pozytywnego wpływu na ludzi, • charakteryzuje typy zespołów, • definiuje efekt synergii w pracy zespołowej, • omawia zasady budowy zespołu i napotymane bariery, • klasyfikuje decyzje według różnych kryteriów, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę przedsiębiorczości w życiu człowieka, • omawia zasady skutecznej komunikacji, • charakteryzuje formy komunikacji niewerbalnej i ich znaczenie, • wyjaśnia znaczenie komunikacji interpersonalnej jako elementu kompetencji przedsiębiorczej, • charakteryzuje techniki manipulacji najczęściej stosowane w komunikacji interpersonalnej i sposoby obrony przed nimi, • wyjaśnia, jakie znaczenie ma praca zespołowa, • charakteryzuje bariery i problemy w tworzeniu oraz funkcjonowaniu zespołu, 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje diagnozy własnych kompetencji przedsiębiorczych, • rozpoznaje sytuacje, w których wpływ na innych staje się manipulacją, • dzieli zadania na pilne i niepilne oraz ważne i nieważne, • stosuje metody wspomagające proces decyzyjny, • stosuje techniki wspomagające kreatywne myślenie, • omawia znaczenie kreatywnego myślenia w rozpoznawaniu szans rynkowych, • omawia znaczenie innowacji dla gospodarki i społeczeństwa, • wymienia i omawia źródła innowacji oraz sposoby ich wdrażania, 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje własny plan rozwoju kompetencji przedsiębiorczych, • planuje dzień z wykorzystaniem technik zarządzania czasem,

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym są kreatywność i kreatywne myślenie, • wymienia cechy osoby kreatywnej, • wyjaśnia, czym są innowacje, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia metody wspomagające podejmowanie decyzji, • wyjaśnia, co sprzyja rozwijaniu kreatywności, • wymienia podstawowe bariery kreatywnego myślenia, • wymienia i charakteryzuje techniki pobudzające kreatywne myślenie, • rozróżnia rodzaje i źródła innowacji, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje współpracę i organizację pracy w zespole, • omawia rolę zaufania w funkcjonowaniu zespołu, • charakteryzuje techniki zarządzania czasem niezbędne w pracy indywidualnej i zespołowej, • wyjaśnia, na czym polega skuteczne planowanie, • wyjaśnia, jaką rolę odgrywają decyzje w zarządzaniu, • charakteryzuje etapy kreatywnego myślenia, • wyjaśnia, w jaki sposób innowacje wpływają na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady innowacji w gospodarce, 	
---	--	---	--	--

II. Zarządzanie projektami

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest projekt, • odróżnia projekt od procesu, • wyjaśnia, czym jest definiowanie projektu, • wymienia cechy skutecznego kierownika projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje podstawowe fazy cyklu życia projektu, • wyjaśnia rolę projektów w zarządzaniu, • rozróżnia podejścia do zarządzania projektami, • omawia cele, rolę i obowiązki kierownika projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyznacza cele projektu metodą SMART, • analizuje otoczenia projektu (w tym poszczególne grupy interesariuszy), • charakteryzuje analizę PEST, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje techniki kreatywnego myślenia do zdefiniowania problemu oraz sformułowania i uzasadnienia celów przygotowywanego projektu, • określa grupy interesariuszy występujące w projekcie, 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera podejście do zarządzania projektami zależnie od specyfiki projektu i jego celów, • doprecyzowuje cele projektu i określa kamienie milowe na podstawie analizy otoczenia, • tworzy strukturę podziału prac projektowych,
---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia uniwersalne i specjalne metody zarządzania projektami, • rozróżnia metodę, metodykę i technikę zarządzania projektami, • wyjaśnia, czym jest harmonogram projektu, • wyjaśnia, czym jest sprawozdanie z realizacji projektu, • wyjaśnia, czym jest myślenie projektowe, • wyjaśnia, czym jest sukces projektu i dlaczego należy go postrzegać z różnych perspektyw, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia sposoby motywowania członków zespołu, • omawia przykładowe metodyki zarządzania projektami, • omawia zasady tworzenia harmonogramu i ustalania kamieni milowych, • omawia budżet projektu i źródła jego finansowania, • wymienia błędy w konstruowaniu harmonogramu i budżetu, • wymienia źródła finansowania projektów, • wymienia podstawowe zasady tworzenia sprawozdań projektowych, • omawia główne problemy pojawiające się w trakcie realizacji projektu, • omawia reguły i etapy myślenia projektowego, • wymienia kluczowe czynniki sukcesu projektu, • wymienia przyczyny niepowodzenia projektu, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady i fazy tworzenia zespołu projektowego, • przedstawia charakterystykę ról w projekcie, • omawia właściwy dobór członków zespołu na etapie inicjowania projektu, • wyjaśnia rolę komitetu sterującego i sponsora projektu, • charakteryzuje organizowanie pracy zespołu projektowego, • wyjaśnia, na czym polegają trudności w funkcjonowaniu zespołu projektowego, • charakteryzuje technikę PERT, • charakteryzuje narzędzia informatyczne wspomagające pracę projektową, • wyjaśnia, na czym polega zamknięcie projektu, • uzasadnia, że myślenie projektowe jest sposobem na innowacje, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa zadania w projekcie, • wykorzystuje poszczególne techniki zarządzania projektami w zależności od etapu cyklu życia projektu, • omawia problemy i zagrożenia stosowania narzędzi informatycznych w zarządzaniu projektami, • stosuje narzędzia myślenia projektowego (<i>design thinking</i>) w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań, 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera członków zespołu projektowego, • organizuje pracę zespołu, • wprowadza zmiany do wcześniej zaplanowanych zadań projektowych, • identyfikuje ryzyka związane z realizacją projektu i na ich podstawie wprowadza zmiany do wcześniejszego planu, • weryfikuje harmonogram i budżet projektu, • wprowadza zmiany w projekcie na podstawie sprawozdania z realizacji zadań projektowych, • dokonuje analizy realizacji projektu pod kątem czynników sukcesu,
--	---	--	--	--

III. Gospodarka rynkowa

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest rozwój społeczno-gospodarczy, • omawia pojęcie rzadkości i jej rolę w rozważaniach ekonomicznych, • charakteryzuje gospodarkę rynkową i jej filary, • wymienia i omawia funkcje rynku w gospodarce, • definiuje prawo popytu i prawo podaży, • definiuje konsumenta, • wyjaśnia różnice między wzrostem a rozwojem gospodarczym, • opisuje rolę państwa w gospodarce, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym, • charakteryzuje czynniki warunkujące rozwój przedsiębiorczości, • wyjaśnia, czym jest koszt alternatywny, • wymienia i omawia czynniki produkcji, • wymienia i omawia zalety gospodarki rynkowej, • rozróżnia rodzaje rynków, • wymienia i charakteryzuje podmioty gospodarki rynkowej, • wymienia negatywne skutki ograniczonej konkurencji, • wymienia i omawia czynniki wpływające na wielkość popytu i wielkość podaży, • wymienia i omawia prawa konsumenta, • wymienia i omawia mierniki wzrostu gospodarczego, • wymienia i omawia wskaźniki rozwoju gospodarczego, • wymienia i omawia narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przykłady wpływu przedsiębiorczości na gospodarkę w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej, • przedstawia rolę przedsiębiorcy w rozwoju społeczno-gospodarczym, • wyjaśnia, na czym polega patriotyzm gospodarczy, • charakteryzuje znaczenie przedsiębiorczości oraz przedsiębiorcy w procesie wytwórczym, • charakteryzuje struktury rynkowe oraz ich zalety i wady z punktu widzenia przedsiębiorcy i konsumenta, • definiuje nadwyżkę i niedobór na rynku, • wymienia i charakteryzuje organizacje i instytucje prokonsumenckie, • wymienia zadania rzecznika konsumentów oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i ich rolę w gospodarce, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, • wskazuje rodzaje niedozwolonych praktyk ograniczających konkurencję między przedsiębiorcami i wyjaśnia negatywny wpływ tych praktyk na gospodarkę rynkową, • analizuje krzywą popytu i krzywą podaży, • przedstawia relacje między wielkością popytu i podaży a ceną równowagi rynkowej oraz nadwyżką i niedoborem na rynku, • charakteryzuje cykl koniunkturalny i zachowanie gospodarki w jego kolejnych fazach, • charakteryzuje wpływ ceny minimalnej i maksymalnej na sytuację rynkową, 	<ul style="list-style-type: none"> • składa reklamację, • analizuje prognozy gospodarcze i ich trafność, • analizuje podejście etatystyczne i liberalne w rozpatrywaniu roli państwa w gospodarce i ich wpływ na funkcjonowanie biznesu,
--	--	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w czym przejawia się współczesny patriotyzm gospodarczy, i podaje jego przykłady, • wymienia i opisuje metody przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w gospodarce krajowej i światowej, 		
IV. Współpraca międzynarodowa				
<ul style="list-style-type: none"> • definiuje interwencjonizm i protekcjonizm państwowy, • wyjaśnia, czym jest internacjonalizacja przedsiębiorstw i jakie są jej motywy, • omawia podstawowe swobody jednolitego rynku wewnętrznego, • wyjaśnia, czym jest globalizacja. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia narzędzia interwencjonizmu i protekcjonizmu, • charakteryzuje zasięg wspólnego rynku, • wymienia i omawia płaszczyzny globalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje formy współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw, • wyjaśnia, na czym polega europejska swoboda działalności gospodarczej, • wyjaśnia, czym jest strefa euro i jakie skutki gospodarcze wynikają z jej funkcjonowania, • wymienia i omawia przejawy globalizacji na różnych płaszczyznach. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zalety i wady najważniejszych form umiędzynarodowienia przedsiębiorstw, • wymienia i omawia gospodarcze konsekwencje funkcjonowania wspólnego rynku Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki społeczno-gospodarcze stosowania interwencjonizmu i protekcjonizmu państwowego, w tym skutki dla biznesu i handlu międzynarodowego, • podaje argumenty świadczące o występowaniu deglobalizacji.

